

Pytania obowiązujące na egzaminie magisterskim z zakresu psychologii w Instytucie Psychologii Stosowanej UJ

Pytania egzaminacyjne obejmują zakres materiału zawarty w obowiązujących sylabusach przedmiotów realizowanych w toku studiów.

Część I. Teoria

1. Przedstaw okoliczności powstania, główne założenia oraz wymień najważniejszych przedstawicieli psychologii poznawczej.
2. Scharakteryzuj współczesne kierunki rozwoju psychologii poznawczej oraz wymień jej reprezentantów.
3. Omów przesłanki wyodrębnienia się psychologii jako nauki empirycznej.
4. Scharakteryzuj psychologię strukturalną (Wundt, Titchener) jako pierwszą psychologię naukową. Opisz jej metody i główne założenia.
5. Przedstaw okoliczności powstania, główne założenia oraz wymień najważniejszych przedstawicieli psychologii humanistycznej.
6. Przedstaw okoliczności powstania, główne założenia oraz wymień najważniejszych przedstawicieli psychologii egzystencjalnej.
7. Przedstaw okoliczności powstania, główne założenia oraz wymień najważniejszych przedstawicieli behawioryzmu w psychologii.
8. Omów główne założenia psychologii postaci. Wymień jej najważniejszych przedstawicieli i omów przykłady badań prowadzonych w tym nurcie.
9. Omów podstawowe założenia psychologii transpersonalnej i integralnej.
10. Omów wybraną czynnikową teorię osobowości i rolę hipotezy leksykalnej.
11. Omów wybraną teorię cechową osobowości.
12. Omów kilka przykładowych teorii uczeniowych osobowości.
13. Co to jest uwaga? Wymień i scharakteryzuj podstawowe sposoby rozumienia procesów uwagi we współczesnej psychologii.
14. Co to jest pamięć? Scharakteryzuj przynajmniej dwa znane Ci modele pamięci.
15. Co to jest reprezentacja i proces poznawczy? Jaka jest ich rola w odbiorze i przetwarzaniu informacji?
16. Wrażenie a spostrzeżenie – wymień i omów znane Ci we współczesnej psychologii podejścia do analizy procesu spostrzegania.
17. Omów rodzaje procedur w warunkowaniu klasycznym i instrumentalnym.
18. Omów karę, nagrodę i modelowanie jako sposoby modyfikowania zachowania. Przedstaw ich wady, zalety oraz warunki skuteczności.
19. Omów różnice pomiędzy generalizacją semantyczną i sensoryczną oraz przedstaw ich przykłady i konsekwencje.

20. Omów proces rozwiązywania problemów i myślenia twórczego.
21. Zdefiniuj pojęcie inteligencji i opisz jej strukturę.
22. Zdefiniuj i porównaj inteligencję i style poznawcze.
23. Opisz bieguny inteligencji – wybitne uzdolnienia intelektualne i niepełnosprawność umysłową (kryteria diagnozy, rodzaje, pomoc psychologiczna).
24. Wymień podobieństwa i różnice pomiędzy psychoanalityczną teorią Freuda, psychologią analityczną Junga i psychologią indywidualną Adlera.
25. Przedstaw jeden wybrany nurt (lub przedstawiciela) współczesnego myślenia psychodynamicznego i zestaw go z klasyczną psychoanalizą Freuda.
26. Wymień najważniejsze cechy temperamentu oraz opisz jego relacje z osobowością.
27. Omów wybraną koncepcję temperamentu.
28. Omów ontologiczny i epistemologiczny status „czystego ego” (*pure ego*) w koncepcji Williama Jamesa.
29. Opisz proces kształtowania się tożsamości w ujęciu teorii relacji z obiektem.
30. Omów „Ja” jako źródło motywacji.
31. Omów koncepcję przywiązania J. Bowlby’ego oraz stylów przywiązania M. Ainsworth.
32. Porównaj koncepcje „Ja” w różnych teoriach psychologicznych.
33. Porównaj pojęcie podświadomości i nieświadomości w tradycji psychoanalitycznej oraz w koncepcjach współczesnych.
34. Omów adaptacyjną rolę zachowań i motywów obronnych.
35. Czy Twoim zdaniem istnieją emocje podstawowe? Uzasadnij odpowiedź powołując się na istniejące koncepcje i wyniki badań.
36. Na jakich poziomach można opisywać emocje? Jak wyglądałby taki opis (np. poziom behawioralny, neurologiczny, subiektywny, fizjologiczny)?
37. Czy można kontrolować emocje? Samokontrola a samoregulacja emocji.
38. Omów problematykę wzajemnej relacji pomiędzy procesami emocjonalnymi i procesami poznawczymi.
39. Przedstaw mechanizm poznawczy i biologiczny wzbudzania emocji.
40. Wymień klasyczne teorie emocji i omów jedną z nich.
41. Wymień poznawcze teorie emocji i omów jedną z nich.
42. Przedstaw mechanizmy leżące u podstaw motywacji.
43. Przedstaw grupy teorii motywacji i dokładniej scharakteryzuj jedną z nich.
44. Omów najważniejsze zadania okresu wczesnej dorosłości w świetle wybranej teorii psychologicznej oraz uwzględniając przemiany społeczno-kulturowe współczesnego świata.

45. Scharakteryzuj najważniejsze kryzysy rozwojowe pojawiające się w biegu życia ludzkiego.
46. Opisz krótko- i długofalowe skutki zaburzonej więzi między matką a dzieckiem.
47. W jaki sposób rodzice mogą wpływać na kształtowanie się tożsamości dziecka?
48. Wskaż najważniejsze kierunki rozwoju moralnego człowieka.
49. Omów znaczenie zabaw dla rozwoju psychicznego dziecka.
50. Omów zmiany w procesie socjalizacji dziecka związane z wejściem w wiek szkolny.
51. Scharakteryzuj okres dorastania jako okres przejściowy od dzieciństwa do dorosłości.
52. Na czym polegają zmiany rozwojowe w zakresie myślenia w rozwoju człowieka?
53. Jakie znaczenie odgrywają czynniki społeczno-kulturowe w kształtowaniu się zmian w psychice i zachowaniu człowieka w średniej i późnej dorosłości?
54. Jakie są główne typy postaw wobec własnej starości? Przejawy i konsekwencje.
55. Omów na czym polega rozwój osobisty i integracja psychiki człowieka dorosłego jako warunek holistycznie pojmowanego zdrowia.
56. Scharakteryzuj negatywne i pozytywne kryteria zdrowia psychicznego.
57. Zdefiniuj schematy poznawcze i przedstaw ich funkcje w świetle wybranej koncepcji psychologicznej.
58. Na czym polegają „efekt pierwszeństwa” i „efekt świeżości”?
59. Dlaczego uczestnicy eksperymentu Stanleya Milgrama gotowi byli porazić prądem niewinną osobę? Wymień wszystkie znane Ci mechanizmy, które mogą wyjaśnić ich zachowanie.
60. W jakich sytuacjach ulegamy konformizmowi informacyjnemu? Na czym polega specyfika konformizmu normatywnego?
61. Czego dotyczą teorie atrybucji? Co jest istotą procesu atrybucyjnego?
62. Jak można określić poznawczy dysonans poddecyzyjny i jakie znamy sposoby redukcji tego dysonansu?
63. Czym jest zjawisko deprecjacji (dehumanizacji) ofiary i czemu służy?
64. Omów znaczenie podobieństwa i komplementarności cech z punktu widzenia atrakcyjności interpersonalnej.
65. Omów wpływ tzw. heurystyk (np. reprezentatywności, dostępności oraz zakotwiczenia skali) na zniekształcenia wydawanych sądów.
66. Omów zjawisko „rozproszenia odpowiedzialności”. Jakie zachowania można wyjaśnić przy pomocy tego zjawiska?
67. W jaki sposób uwarunkowania genetyczne i środowiskowe mogą determinować funkcjonowanie człowieka? Omów na wybranym przykładzie.

68. Omów struktury OUN ważne w aspekcie świadomego i celowego działania człowieka.
69. Omów znaczenie autonomicznego układu nerwowego oraz różnice funkcjonalne pomiędzy układem współczulnym a przywspółczulnym.
70. Omów anatomię, fizjologię i funkcje psychologiczne układu limbicznego.
71. Jaki jest wpływ doświadczeń na rozwój mózgu człowieka? Omów zjawisko neuroplastyczności OUN.
72. Przedstaw kryteria i konsekwencje zaburzeń snu.
73. Wymień struktury mózgowe odpowiedzialne za funkcje pamięciowe oraz przedstaw skutki ich uszkodzeń.
74. Wymień struktury mózgowe odpowiedzialne za funkcje językowe oraz przedstaw skutki ich uszkodzeń.
75. Omów związki zaburzeń psychicznych z neuroprzekąźnictwem.
76. Omów choroby neurodegeneracyjne.
77. Omów uwarunkowania psychologiczne i neurobiologiczne uzależnień.
78. Omów zróżnicowanie funkcjonalne kory mózgowej.
79. Zdefiniuj pojęcie grupy społecznej i przedstaw kryteria klasyfikacji grup.
80. Przedstaw definicję, składniki i funkcje kultury.
81. Omów funkcjonalne znaczenie cech temperamentu.
82. Omów zagadnienie opieki nad dziećmi i wnukami w kontekście stopnia i pewności pokrewieństwa w świetle psychologii ewolucyjnej.
83. Omów zagadnienie altruizmu odwzajemnionego (wzajemnego) w kontekście dylematu więźnia.
84. Wymień i zwięźle omów kompetencje służące współpracy między ludźmi na gruncie wybranej teorii.
85. Omów na wybranym przykładzie uwarunkowania psychopatologii w różnych ujęciach teoretycznych.
86. Omów genezę oraz założenia systemowego podejścia do rodziny.
87. Wymień i scharakteryzuj fazy w rozwoju człowieka według Erika Eriksona.
88. Odwołując się do wybranej przez siebie koncepcji, przedstaw zadania rozwojowe w kolejnych fazach życia rodziny.
89. Czym jest poczucie własnej skuteczności? Omów konsekwencje wysokiego i niskiego poczucia własnej skuteczności dla funkcjonowania jednostki.
90. Omów uwarunkowania zachowań agresywnych w świetle różnych teorii psychologicznych.

Część II. Praktyka.

1. Omów genezę, podstawy teoretyczne i obszar zastosowań psychologii zdrowia jako dziedziny psychologii stosowanej.
2. Scharakteryzuj patogenetyczne i salutogenetyczne rozumienie zdrowia i choroby.
3. Omów wzory zachowania jako psychologiczne czynniki zagrożenia chorobą somatyczną.
4. Porównaj model biomedyczny i model biopsychospołeczny w naukach o zdrowiu. Podaj przykłady jednego i drugiego podejścia.
5. Przedstaw różne sposoby ujmowania szczęścia w psychologii.
6. Czym zajmuje się psychoneuroimmunologia? Omów krótko jej genezę, podstawowe założenia i ustalenia.
7. Przedstaw podstawowe sposoby definiowania stresu w psychologii.
8. Omów poszczególne fazy Ogólnego Zespołu Przystosowania (*General Adaptation Syndrome* – GAS) ze szczególnym wskazaniem na zmiany w profilu aktywacji. Wskaż, na czym polega LAS (*Local Adaptation Syndrome*).
9. Wyjaśnij pojęcie radzenia sobie (*coping*) i określ podstawowe funkcje radzenia sobie. Na czym polega „dobroć dopasowania” strategii zaradczych?
10. Jaka jest rola środowiska społecznego osoby z niepełnosprawnością? Omów jego udział w procesie rehabilitacji oraz adaptacji do niepełnosprawności.
11. Omów specyfikę rozwoju dzieci z niepełnosprawnością.
12. Omów proces adaptacji osoby dorosłej do niepełnosprawności nabytej w trakcie życia.
13. Omów funkcjonowanie osób z niepełnosprawnością intelektualną.
14. Odwołując się do wybranej przez siebie obowiązującej klasyfikacji, przedstaw zasadnicze objawy zaburzeń ze spektrum autyzmu i ich potencjalne implikacje w funkcjonowaniu osoby.
15. Omów wpływ ostrego i przewlekłego stresu na stan zdrowia psychicznego i somatycznego.
16. Scharakteryzuj pojęcie stresu traumatycznego w psychologii.
17. Omów sposoby postępowania psychologa wobec chorego somatycznie (na wybranym przykładzie).
18. Omów przebieg procesu komunikowania się i bariery komunikacyjne.
19. Przedstaw modele diagnozy psychologicznej – nozologiczny, funkcjonalny i psychospołeczny (interakcyjny), określ ich specyfikę i zastosowanie.
20. W jaki sposób należy konstruować orzeczenie psychologiczne i jak je właściwie przekazywać odbiorcy?

21. Omów możliwe błędy w procesie diagnozowania związane z osobą badaną oraz z osobą diagnosty.
22. Czym jest protodiagnoza i jakie jest jej znaczenie w procesie diagnozowania?
23. Omów zagadnienia etyczne związane z diagnozą psychologiczną.
24. Omów etyczne aspekty diagnozy psychologicznej dzieci i młodzieży.
25. Wskaż przedmiot, zakres i obszary rozwoju współczesnej psychologii klinicznej.
26. Omów najważniejsze kwestie etyczne w psychoterapii i innych formach pomocy psychologicznej.
27. Omów najważniejsze zagadnienia etyczne w prowadzeniu psychologicznych badań naukowych.
28. Scharakteryzuj uzależnienia behawioralne i omów ich rodzaje.
29. Omów znaczenie wybranych umiejętności interpersonalnych w przebiegu kontaktu w relacji pomagania.
30. Scharakteryzuj fazy rozwoju grupy.
31. Przedstaw podstawowe założenia logoterapii wg V. Frankla.
32. Jakie są cele i metody terapii w różnych nurtach psychoterapeutycznych? Omów krótko i scharakteryzuj bardziej szczegółowo w odniesieniu do wybranego nurtu.
33. Scharakteryzuj zaburzenia lękowe: wymień ich rodzaje, opisz objawy i postępowanie psychologiczne.
34. Scharakteryzuj zaburzenia związane ze stresem.
35. Czym jest kryzys emocjonalny? Omów zasady interwencji kryzysowej.
36. Omów rolę i znaczenie lęku w rozwoju zaburzeń psychicznych i somatycznych.
37. Omów uwarunkowania, symptomatologię i postępowanie psychologiczne w przypadku depresji.
38. Omów uwarunkowania, symptomatologię i postępowanie psychologiczne w przypadku choroby afektywnej dwubiegunowej.
39. Omów uwarunkowania, symptomatologię i postępowanie psychologiczne w przypadku schizofrenii.
40. Omów uwarunkowania, symptomatologię i postępowanie psychologiczne w przypadku zaburzeń osobowości.
41. Omów uwarunkowania, symptomatologię i postępowanie psychologiczne w przypadku zaburzeń odżywiania.
42. Scharakteryzuj zachowania o cechach autodestrukcyjności bezpośredniej i pośredniej.
43. Scharakteryzuj podstawowe kategorie zaburzeń seksualnych.
44. Opisz kontinuum norma–patologia w kontekście funkcjonowania seksualnego.
45. Scharakteryzuj zaburzenia psychiczne specyficzne dla okresu starości.
46. Scharakteryzuj zaburzenia psychiczne specyficzne dla wieku dziecięcego.

47. Scharakteryzuj zaburzenia psychiczne specyficzne dla okresu adolescencji.
48. Scharakteryzuj uzależnienia od substancji psychoaktywnych. Przedstaw ich rodzaje, symptomy oraz postępowanie psychologiczne w ich przypadku.
49. Omów objawy i fazy uzależnienia od alkoholu, jak również postępowanie psychologiczne w ich przypadku.
50. Przeanalizuj problemy "podwójnej diagnozy".
51. Czy postawy rzeczywiście wpływają na zachowanie? Kiedy i dlaczego? Jakie są źródła postaw? Przedstaw na wybranym przykładzie.
52. Opisz znane Ci techniki wpływu społecznego, uwarunkowania ich skuteczności oraz problemy etyczne związane z ich wykorzystaniem.
53. Jaka może być geneza stereotypów i jakie są możliwości ich modyfikowania?
54. W jaki sposób można przeciwdziałać zachowaniom agresywnym? Omów na wybranym przykładzie.
55. Dlaczego zwykli ludzie zachowują się okrutnie? Scharakteryzuj psychologiczne mechanizmy dezaktywacji moralnej.
56. Scharakteryzuj psychologiczne uwarunkowania terroryzmu.

Część III. Metodologia.

1. Podaj możliwości zastosowań Skali WAIS-R Wechslera w diagnozie różnicowej w psychologii klinicznej.
2. Jakie techniki prowadzenia rozmowy oraz zadawania pytań można zastosować w trakcie wywiadu psychologicznego?
3. Wymień sposoby prowadzenia obserwacji.
4. Omów znane Ci metody badania osobowości.
5. Scharakteryzuj metody eksperymentalne.
6. Omów znane ci metody badania hierarchii wartości.
7. Omów znane Ci metody do badania temperamentu.
8. Jakie znasz metody badania stylu i strategii radzenia sobie?
9. Jakie znasz metody badania lęku i niepokoju?
10. Wymień sposoby konstruowania metod kwestionariuszowych.
11. Przedstaw model diagnozy specyficznych trudności w nabywaniu podstawowych umiejętności szkolnych.
12. Omów możliwości i ograniczenia zastosowania wywiadu w diagnostyce dzieci i młodzieży.
13. Omów techniki służące do pomiarów różnych rodzajów inteligencji u dzieci i młodzieży.

14. Przedstaw zasady interpretacji wyników Skali WAIS-R Wechslera z uwzględnieniem znaczenia klinicznego danych oraz wpływu czynników sytuacyjnych, emocjonalnych i osobowościowych na wyniki.
15. Omów Test Matrycy Ravena: wersje i formy testu, zastosowanie i zasady interpretacji.
16. W oparciu o metaanalizy danych przeprowadź krytykę technik projekcyjnych.
17. Omów czynniki osobowości w Kwestionariuszu Osobowości Eysencka (EPQ – R).
18. Omów skale Inwentarza NEO – FFI Costy i McCrae. Wskaż, jakich obszarów życia mogą dotyczyć prognozy wynikające z tej metody.
19. Omów charakterystyki rozkładu normalnego i wyjaśnij do czego służy.
20. Omów znane Ci miary statystyki opisowej (miary tendencji centralnej, miary zmienności, miary kształtu rozkładu), podaj cel ich zastosowania oraz informacje jakie można uzyskać przy ich zastosowaniu.
21. Omów znane Ci testy istotności różnic pomiędzy grupami.
22. Omów różnice między testami parametrycznymi i nieparametrycznymi: podstawowe założenia i zastosowanie.
23. Do czego służy analiza wariancji (ANOVA) jako procedura wnioskowania statystycznego?
24. Badania korelacyjne – jakie są możliwości wnioskowania i jakie ograniczenia tej metody?
25. Wyjaśnij na czym polega analiza regresji wielokrotnej i w jakich sytuacjach wolno ją stosować? Jakiego rodzaju wnioski wynikają z tej analizy?
26. Na czym polega analiza czynnikowa oraz jakie są jej zastosowania w badaniach psychologicznych?
27. Przedstaw, jakie warunki powinien spełniać test psychologiczny jako narzędzie pozyskiwania danych ilościowych będących podstawą diagnozy psychologicznej.
28. Zdefiniuj filozofię nauki i omów kryteria odróżniania nauki od pseudonauki.
29. Omów strukturę teorii naukowej. Wskaż cele i funkcje teorii naukowych.
30. Omów neopozytywistyczny paradygmat poznania naukowego.
31. Omów redukcję jako procedurę naukową uwzględniając kryteria jej poprawności. Przeanalizuj redukcjonizm jako zarzut wobec danej koncepcji.
32. Co to jest paradygmat? Opisz fazy rozwoju nauki według T. Kuhna.
33. Porównaj indukcyjnistyczny i falsyfikacjonistyczny model poznania naukowego oraz ich podstawowe założenia oraz problemy.
34. Wyjaśnij, na czym polega nomotetyczny i idiograficzny sposób podejścia do badań.

35. Przeanalizuj pojęcia cechy i typu jako kategorii metodologicznych w badaniach nad różnicami indywidualnymi.
36. Porównaj podejście kliniczne i podejście statystyczne. Omów krytykę Paula E. Meehla.
37. Omów współczesne metody neuroobrazowania OUN.